

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл
жирлеге Советы**

КАРАР

№ 7

6 март 2015 ел

**Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
"Савруш авыл жирлеге"
муниципаль берәмлек Уставына
үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №13 - Ф3 Россия Федерациясе Законы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Уставының 81, 82, 83 статьялары нигезендә Савруш авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Савруш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына 1 нче кушымта нигезендә үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертүгә.
2. Әлеге карарны федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен Юстиция органына жиберергә.
3. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертелгәннән соң махсус мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.
4. Әлеге карар гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда үз көченә керә.

Савруш авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе

А.Г.Кузьмин

**Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
"Савруш авыл жирлеген"
муниципаль берәмлек Уставына
үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту турында**

1. 6 статьяны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

"6 Статья. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. 1. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:
2. 1) жирлек бюджеты проектын тәзу һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тәзу һәм раслау;
3. 2) жирлекнең жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;
4. 3) жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәткә ия булу, файдалану һәм әш итү;
5. 4) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү;
6. 5) жирлектә яшәүчеләрне элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;
7. 6) ялны оештыру һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;
8. 7) Жирлек территориясендә физик культура һәм массакуләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт чараларын уздыруны оештыру;
9. 8) жирлекнең архив фондларын формалаштыру;
10. 9) жирлек территориясен тәзекләндрү кагыйдәләрен раслау, шул исәптән алар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм коймаларын карап тоту таләпләрен, аларны тәзекләндрү буенча әшләр исемлеген һәм аларны башкару вакыт аралыгын билгеләү; биналарның (биналарның) һәм корылмаларның тәзекләндрүдә катнашу тәртибен билгеләү якындагы территорияләр; жирлек территориясен тәзекләндрүне оештыру (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндрү, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту);
11. 10) урам-юл челтәре элементларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, исемнәр бирү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципальәра әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль

юлларыннан тыш), жирлек чиклөрөндөгө планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгөртү, мәгълүматны урнаштыру дөүлөт адреслы реестры;

12. 11) авыл хужалыгы производствосын үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

13. 12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшлөү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

14. 13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы граждандарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсөтү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;

15. 14) көнкүрөш калдыкларын һәм чүп-чарны жыю һәм чыгаруны оештыру;

16. 15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту.»

17. 7 статьяның 1 өлөшөн түбөндөгө эчтөлөктөгө 11.12 пункты белән өстөргә:

« 11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсөтүләр сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыру.

12) муниципаль торак фондыннан граждандарга наем шартнамәләре буенча торак урыннары бирү»

3. 30 статьяда. Жирлек Советы Компетенциясе.

- 5, 24 пунктларны төшереп калдырырга

4. 47 статья. Башкарма комитетның вәкаләтләрен түбөндөгө редакциядә бәян итөргә

1. Жирлек башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проекты, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын төзи;

- жирлек бюджетының үтөлешен тәэмин итә, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

- жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары үтөлеше турында хисаплар әзерли;

- жирлекнең икътисадын һәм социаль өлкәсенен торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән күрсәткечләренә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә дөүлөт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, жирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- жирлекнең муниципаль милегендә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, файдалану һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнә торган очрактарда жирлек Советының муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турындагы тәкъдимнәрен әзерли һәм килештерүгә кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсөтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәгә предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны

тээмин итэ, муниципаль учреждениелэрне һәм Преприятиелэрне үзгэртэп кору һәм бетерү месьэлэлэрэн хэл итэ, контракт нигезэндэ билгели һәм аларның житэкчелэрэн эштэн азат итэ;

- муниципаль казна учреждениелэре эшчэнлеген финанс белэн тээмин итэ һәм муниципаль йөклэмэне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениелэр тарафыннан финанс белэн тээмин итэ, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшлэр, хезмэтлэр сатып ала;

- кече һәм урта эшмэкэрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

- эгэр федераль законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль преприятиелэр һәм учреждениелэр тарафыннан күрсэтелэ торган хезмэтлэргэ тарифларны һәм муниципаль преприятиелэр һәм учреждениелэр тарафыннан башкарыла торган эшлэрне билгели;

3) авыл хужалыгы һәм эшмэкэрлекне үстерү өлкөсөндө:

- авыл хужалыгы житештерүен үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңэйтү өчен шартлар тудыра;

- кече һәм урта эшмэкэрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

4) халыкка торак-коммуналь, көнкүрөш, сөүдө һәм башка хезмэт күрсөтү өлкөсөндө:

- халыкны жәмэгать туклануы, сөүдө һәм көнкүрөш хезмэте белэн тээмин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкэлэр оештыра;

- билгелэнгэн тэртиптэ социаль наем шартнамэлэре буенча бирелэ торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданны исәпкэ ала;

- торак законнары нигезэндэ социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын наем шартнамэлэре буенча муниципаль торак фондының торак урыннарын гражданныга бирэ;

- ялны оештыру һәм халыкны мэдэният оешмалары хезмэтлэре белэн тээмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясөндэ физик культура һәм массакүлэм спорт үсөшөн тээмин итэ, жирлекнең рэсми физкультура-сэламэтлөндөрү һәм спорт чараларын үткөрүне оештыра;

- халыкның күплэп ял итүе өчен шартлар тудыра һәм халыкның күплэп ял итү урыннарын төзөклөндөрүне оештыра;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нэтижэлелеген арттыру өлкөсөндө муниципаль программаларны тормышка ашыра, муниципаль берэмлек чиклөрендэ муниципаль торак фонды тэшкил иткөн күпфатирлы йортларга энергетик тикшерү үткөрүне оештыра, энергияне саклау һәм энергетика нэтижэлелеген күтөрү турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткөрө;

5) төзөклөндөрү өлкөсөндө:

- көнкүрөш калдыклары һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыра;

- жирлек территориясен төзөклөндөрү (урамнарыны яктырту, территорияне яшеллөндөрү, урам исемнэре һәм йорт номерлары белэн күрсөткөчлэр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тотуны да кертеп) эшчэнлеген оештыра;

- адресларны үзлөштерэ, адресларны үзгөртэ, юкка чыгара, урам-юл чөлтэре элементларына (федераль эһэмияттэге автомобиль юлларынан, төбөк һәм муниципальара эһэмияттэге автомобиль юлларынан, муниципаль районның жирле эһэмияттэге автомобиль юлларынан тыш), жирлек чиклөрөндөгэ планлаштыру структурасы элементларына исемнэр бирүгэ, мондый исемнэрне үзгөртүгэ, аларны гамөлдөн чыгаруга, дөүлөт юлында мэгьлүмат урнаштыруга бирелэ адрес реестры;

- социаль инфраструктураны комплекслы үстерү, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын раслый.

6) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларының үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән жирле үзидарә хокукларын бозучы, дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына карата шикаять белдерә;

- авыл жирлеге чикләрендә янгын куркынычсызлыгы буенча беренчел чаралар үткөрүне тәмин итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек депутатын, жирлекнең сайланулы органын, жирлекнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнарына әгъзаларга, жирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри беләм һәм өстәмә һөнәри беләм бирүне оештыра;

- жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар оештыру белән бәйлә законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

7) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- жирлек милкәндәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклауны, куллануны һәм популярлаштыруны тәмин итә, Жирлек территориясендә урнашкан жирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни халык объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклай;

- жирле традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыра, жирлектә халык һөнәрчеләген саклау, торгызу һәм үстерү шартлары тудыра;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль музейларны карап тотуны тәмин итә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра.

8) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен башкару өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларыннан тиешенчә файдалануны исәпкә алып бара һәм тәмин итә;

- тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлек Советының карарлары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан естәмә файдалану тәэмин итә;

9) федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләрнең сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра.

9) башка вәкаләтләр:

- жирлек ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрнең үтәлешен тәэмин итә, «федераль милектәге су объектларында төзелгән ясалма жир кишәрлекләре турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2011 елның 19 июлендәге 246-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеге булдыру турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион үткөрә;

- жирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- гражданның жирлек өчен әһәмиятле булган, әлеге Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 8-10, 17 һәм 20 пунктларында каралган социаль әһәмияткә ия эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) үз теләге белән башкаруга җәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткөрүне оештыра;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыра;

- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарларыннан тыш, жирлек Советының яки жирлекнең башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле әһәмиятенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне башкара:

- жирлек музейлары тудыра;

- жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша;

- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлек алып бару өчен шартлар тудыра;

- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

- жирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацияләү буенча чаралар оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;

- туризм үсеше өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәэмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтә.

- инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ярдәм күрсәтә.

3. Жирлек башкарма комитеты Муниципаль контрольне тормышка ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә жирлек башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) жирле үзидарә органнарына төбәк дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру, аны гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтижелелеген мониторинглауны оештыру һәм уздыру, аны уздыру күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана;

5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасы субъектларының башка норматив хокукый актларында каралган вәкаләтләргә гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре жирлек башкарма комитеты органнарына мондый органнарның статусын билгели торган хокукый актлар нигезендә йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, юридик затларны, шәхси эшмәкәрләргә тикшерүне оештыруга һәм үткөрүгә бәйле мөнәсәбәтләргә карата "дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшмәкәрләрнең хокукларын яклау турында" 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

5. 65 статьяга түбәндәге редакциядә 3.1 пункт өстәргә:

Массакүләм мәгълүмат чаралары сыйфатында «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы», Аксубай муниципаль районының рәсми сайты, Савруш авыл жирлегенең мәгълүмат стендлары кулланыла.

6. 74 статья 7 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

Бюджет проектын төзү нигезләнә;

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен билгеләүче Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә юлламасы нигезләмәләре;

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- Россия Федерациясенең таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре;

- социаль-иқтисади үсеш фаразы;

- Озак вакытка бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы үзгәрешләре проекты);

- дәүләт (муниципаль) программалары (дәүләт (муниципаль) программалары проекты, күрсәтелгән программаларны үзгәртү проектлары)

75 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

75 Статья. Муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу жирлек бюджеты хисабына башкарыла.